

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

**İKİNCİ BÖLÜM
KARAR****MEHMET BEDRİ EŞMEN VE DİĞERLERİ BAŞVURUSU**

Başvuru Numarası : 2016/9514
Karar Tarihi : 11/12/2019

Başkan : Recep KÖMÜRÇÜ

Üyeler : Engin YILDIRIM
Celal Mümtaz AKINCI
Muammer TOPAL
M.Emin KUZ

Raportör : Selçuk KILIÇ

Başvurucular : 1. Mehmet Bedri EŞMEN

Vekili : Av. Mert SEVİLMİŞ
2. Ali KELEM
3. Fatih ÇAĞLIN
4. Hasan KELEM
5. Yusuf KARAKAYA
6. Salim KARAKAYA
7. Kadriye KARAKAYA
8. Seviye FEYZİOĞLU
Vekili : Av. Mehmet ÇELİKÖRS

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, ecrimisil bedellerine karşı açılan davaların sadece idare tarafından sunulan delillere itibar edilerek reddedilmesi nedeniyle hakkaniyete uygun yargılanma hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvurular sırasıyla 16/5/2016, 6/6/2016, 13/6/2016 ve 16/6/2016 tarihlerinde yapılmıştır.

3. Başvurular, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.

4. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

5. 2016/10735, 2016/11245, 2016/11364 ve 2016/11365 numaralı başvuru dosyalarının konu yönünden hukuki irtibat nedeniyle 2016/9514 numaralı bireysel başvuru dosyası ile birleştirilmesine, incelemenin 2016/9514 numaralı başvuru dosyası üzerinden yürütülmesine ve diğer başvuru dosyalarının kapatılmasına karar verilmiştir.

6. Bölüm Başkanı tarafından başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

7. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık görüş bildirmemiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

8. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ilgili olaylar özetle şöyledir:

9. Afyonkarahisar Valiliğince, Merkez ilçesi, Ali Çetinkaya Mahallesi sınırları dâhilindeki mülkiyeti Hazineye ait taşınmazların başvurucular tarafından tarım yapılmak suretiyle haksız olarak işgal edildiği gerekçesiyle ecrimisil bedelleri tespit ve takdir edilmiş ve buna dair ecrimisil ihbarnameleri düzenlenmiştir.

10. Ecrimisil ihbarnameleri başvuruculara tebliğ edilmiş, başvurucular ecrimisil ihbarnamesinin iptali istemiyle Afyonkarahisar İdare Mahkemesinde (Mahkeme) dava açmışlardır.

11. Mahkemenin 30/3/2015 tarihli kararlarında; dava konusu işlemlerin tesisinden önce yapılan idare tespitlerinde, taşınmazların emsal ecrimisil bedellerinin hesaplanmasına ilişkin olarak ilgili yerlerden yapılmış araştırma ya da yaptırılmış bilirkişi incelemelerine ilişkin yeterli bir bilgi ya da veriye yer verilmediği belirtilmiştir. Ecrimisil bedellerinin kanun ve yönetmelik kuralları gereği taşınmazların davacılar tarafından işgalinden önceki niteliği ile elde edilebilecek olası gelir, emsal kira bedelleri, ecrimisiller, varsa bunlara ilişkin yargı kararları gözönünde bulundurularak ve ilgili odalara sorularak ya da bilirkişi incelemesi ile belirlenmediği ve ecrimisilin yönetmelikte öngörülen şekilde tesbit ve takdir edilmemesi nedeniyle dava konusu işlemlerde hukuka uyarlık bulunmadığı gerekçesiyle dava konusu işlemlerin iptaline karar verilmiştir.

12. Davalı idarenin itiraz yoluna müracaatı üzerine Denizli Bölge İdare Mahkemesinin (Bölge İdare Mahkemesi) 24/11/2015, 26/11/2015 ve 2/12/2015 tarihli benzer gerekçeli kararlarında; 19/6/2007 tarihli ve 26557 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan ve 1/7/2007 tarihinde yürürlüğe giren Hazine Taşınmazlarının İdaresi Hakkında Yönetmelik'e dayanılarak yayımlanan 336 sayılı Millî Emlak Tebliği'nin 5. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, işgal edilen Hazine taşınmazlarının emlak vergisine esas asgari değerinin en az yüzde birbuçluğu oranında ecrimisil talep edileceğinin belirtildiği, olayda davacılar tarafından tarım yapılmak suretiyle fuzulen işgal edildiği tutanakla tespit edilen söz konusu taşınmazların emlak vergisine esas asgari değerinin yüzde bir buçluğu üzerinden yıllar itibarı ile yeniden değerlendirme oranlarında artırılarak 2010-2013 yılı ve 2014 yıllarında uygulanacak asgari arsa ve arazi m² birim değerleri baz alınarak ecrimisil bedellerinin hesaplandığı belirtilerek mevzuat gereği hesaplanacak ecrimisil bedellerinin bu miktarlardan aşağı olamayacağı ve davacılar adına yapılan ecrimisil tahakkuklarında hukuka aykırılık görülmediği gerekçesiyle davalı idare itirazlarının kabulüne, mahkeme kararlarının bozulmasına ve işin esasına girilerek davaların reddine karar verilmiştir.

13. Başvurucuların karar düzeltme istemleri de Denizli Bölge İdare Mahkemesinin 24/3/2016, 15/4/2016, 19/4/2016, 27/4/2016 ve 29/4/2016 tarihli kararlarıyla reddedilmiştir.

14. Nihai kararlar 5/5/2016, 13/5/2016, 17/5/2016, 20/5/2016 ve 1/6/2016 tarihlerinde tebliğ edilmiştir.

15. Başvurucular 16/5/2016, 6/6/2016, 13/6/2016 ve 16/6/2016 tarihlerinde bireysel başvuruda bulunmuşlardır.

IV. İLGİLİ HUKUK

A. Ulusal Hukuk

1. Ulusal Mevzuat

16. 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 75. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malları, özel bütçeli idarelerin mülkiyetinde bulunan taşınmaz mallar ve Vakıflar Genel Müdürlüğü ile idare ve temsil ettiği mazbut vakıflara ait taşınmaz malların, gerçek ve tüzelkişilerce işgali üzerine, füzuli şagilden, bu Kanunun 9 uncu maddesindeki yerlerden sorulmak suretiyle, idareden taşınmaz ve değerlendirme konusunda işin ehli veya uzmanı üç kişiden oluşan komisyonca tespit tarihinden geriye doğru beş yılı geçmemek üzere tespit ve takdir edilecek ecrimisil istenir. Ecrimisil talep edilebilmesi için, idarelerin işgalden dolayı bir zarara uğramış olması gerekmez ve füzuli şagilin kusuru aranmaz."

17. Hazine Taşınmazlarının İdaresi Hakkında Yönetmelik'in 3. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ilgili kısmı şöyledir:

"Bu Yönetmelik, 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 74 üncü maddesine...dayanılarak hazırlanmıştır."

18. Yönetmelik'in "Ecrimisilin tespit ve takdir edilmesi" kenar başlıklı 85. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

..."

(2) Ecrimisilin tespit ve takdirinde, İdarenin zarara uğrayıp uğramadığına, işgalcinin kusurlu olup olmadığına ve taşınmazın işgalci tarafından kullanım şekline bakılmaksızın İdarenin bu taşınmazdan işgalden önceki hâliyle elde edebileceği muhtemel gelir esas alınır. Ecrimisilin tespitinde; aynı yer ve mahalde bulunan emsal nitelikteki taşınmazlar için oluşmuş kira bedelleri veya ecrimisiller, varsa bunlara ilişkin kesinleşmiş yargı kararları, gerektiğinde ilgisine göre belediye, ticaret odası, ziraat odası, sanayi odası, borsa gibi kuruluşlardan veya bilirkişilerden soruşturulmak suretiyle edinilecek bilgiler ile taşınmazın değerini etkileyecek tüm unsurlar göz önünde bulundurulur.

...

(5) Bakanlık, uygulamada birliği sağlamak amacıyla, ecrimisilin tespit ve takdirine ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir."

19. 20/8/2011 tarihli ve 28031 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 336 sayılı Milli Emlak Tebliği'nin 3. maddesi şöyledir:

"Bu Genel Tebliğ; 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 75 ve geçici 3 üncü maddeleri ile 19/6/2007 tarihli ve 26557 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak 1/7/2007 tarihinde yürürlüğe giren Hazine Taşınmazlarının İdaresi Hakkında Yönetmelik hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır."

20. Tebliğ'in "Ecrimisil tespit ve takdir edilmesi" kenar başlıklı 5. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(3) Hazine taşınmazlarının gerçek veya tüzel kişilerce işgale uğradığını tespit edilmesi hâlinde; tespit tarihinden itibaren onbeş gün içinde taşınmaz tespit tutanağına dayanılarak bedel tespit komisyonunca tespit tarihinden geriye doğru beş yılı geçmemek üzere, tarımsal amaçlı kullanımlar ile belediye ve mücavir alan sınırları dışında gelir getirici unsur taşımayan kullanımlar için taşınmazın emlak vergisine esas asgari değerinin yüzde birbuçüğundan; belediye ve mücavir alan sınırları içinde ve planlı alanlarda tarım dışı kullanımlar için ise taşınmazın emlak vergisine esas asgari değerinin yüzde üçünden az olmamak üzere ecrimisil tespit ve takdir edilir.

(4) Belediye ve mücavir alan sınırları dışında veya köy sınırları içinde olan ve tarımsal amaçla kullanılmakta iken, belediye sınırlarının genişlemesi sonucunda belediye ve mücavir alan sınırları içinde kalan ve/veya imar planına tabi tutulan taşınmazların tarımsal amaçlı kullanımından dolayı ecrimisil tespit ve takdirinde, tarımsal kullanım dikkate alınır. Ancak, bu taşınmazların ecrimisil bedeli; taşınmazın sınırları içerisinde bulunduğu ilçede taban, karaç ve sulu arazi için belirlenen emlak vergisine esas asgari arazi metrekare birim bedellerinin yüzde bir buçüğundan az olamaz."

2. Danıştay Kararı

21. Danıştay Onuncu Dairesinin 2/7/2019 tarihli ve E.2018/2705, K.2019/5233 sayılı kararının ilgili kısımları şöyledir:

"...İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, Zühtüpaşa Mahallesi, 89 pafta, 427 ada, 17 parsel sayılı ve 4.000,00 m² yüzölçümlü taşınmazın 3.907,00 m²'lik kısmının spor tesisi yapılmak suretiyle fuzulen işgal edildiğinden bahisle 04/11/2014-20/05/2016 tarihleri arası dönemi için 1.429.895,80 TL ecrimisil istenilmesine ilişkin 02/06/2016 tarih ve 71450 sayılı ecrimisil ihbarnamesinin iptali istemiyle görülmekte olan dava açılmıştır.

...

Uyumsuzluğun çözümü için Mahkemece yerinde yaptırılan keşif ve bilirkişi incelemesi sonucunda düzenlenen ve karara dayanak alınan bilirkişi raporunda; aynı adada yer alan 9,15 ve 16 sayılı parsellerdeki işgaller için Mahkemelerce 2014 yılı için alınan yıllık birim bedeller birlikte değerlendirilerek 2014 yılı 119,48 TL birim bedel üzerinden toplam ecrimisil bedelinin 754.610,57 TL olarak hesaplanarak hükme esas alındığı; ancak bilirkişi raporundaki hava fotoğrafı incelendiğinde dava konusu taşınmazın Fenerbahçe-Kalamış caddesi bitiminde ve Alara Sokağına (Tur Yolu) cepheli olduğu görülmektedir.

Ecrimisil bedelinin, taşınmazın emlak vergi değerinin %3'ünden az olamayacağına ilişkin düzenleme dikkate alınarak Alara Sokağını emlak vergi değerinin %3'üne göre belirlenmesi gerekirken, bu husus gözönüne alınmadan düzenlenen söz konusu rapor, hükme esas alınabilecek yeterlilikte görülmemiştir.

Bu durumda, ecrimisil bedelinin belirlenmesinde taşınmazın emlak vergisine esas asgari değerinin dikkate alınması gerekirken, bu hususlar gözetilmeden, eksik incelemeye dayalı bilirkişi raporu esas alınmak suretiyle dava konusu işlemin kısmen iptali, kısmen de davanın reddi yolunda verilen İstanbul 12. İdare Mahkemesi kararının, davanın reddine ilişkin kısmına yönelik davacı istinaf başvurusunun reddine dair temyize konu Bölge İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet bulunmamaktadır..."

B. Uluslararası Hukuk

22. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (Sözleşme) 6. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ilgili kısmı şöyledir:

"Herkes medeni hak ve yükümlülükleri ile ilgili uyumsuzluklar ya da cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda karar verecek olan, kanunla kurulmuş bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından davasının makul bir süre içinde, hakkaniyete uygun ve açık olarak görülmesini isteme hakkına sahiptir."

23. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), Sözleşme'nin 6. maddesinin bir mahkeme önünde medeni hak ve yükümlülüğe ilişkin bir iddiada bulunma hakkını güvence altına aldığı, mahkemenin teşkilatı ve yargılamanın yürütülmesinin bu güvencenin kapsamında olduğunu (*Golder/İngiltere*, B. NOB 4451/70, 21/2/1975, § 36), davalarda adil yargılanma koşullarını yerine getirme yükümlülüğünün ulusal makamlara ait olduğunu ifade etmiştir (*Dombo Beheer B.V./ Hollanda*, B. No: 14448/88, 27/10/1993, § 33).

24. AİHM, Sözleşme'nin 6. maddesi adil yargılanma hakkını güvence altına alırken delillerin kabul edilme yöntemi konusunda herhangi bir kural koyma yetkisinin kendisinde olmadığını, ulusal kanunlar tarafından bu hususların belirleneceğini, Sözleşme'deki hak ve yükümlülükleri ihmal etmediği sürece mahkemeler tarafından yapılan hataların giderilmesi görevinin de kendisinde olmadığını belirtmiştir (*Schenk/İsviçre*, B. No: 10862/84, 12/7/1988, §§ 45, 46). Bu açıdan AİHM yaklaşımına göre yargılama süreci bütün olarak dikkate alınacak, bu süreçte delillerin nasıl sunulduğu da dâhil olmak üzere tüm deliller yönünden hakkaniyetsiz bir değerlendirme yapıp yapılmadığı dikkate alınacaktır (*Schuler-Zraggen/İsviçre*, B. No: 14518/89, 24/6/1993, § 66).

25. Buna paralel olarak AİHM, davaya bakan mahkemelerin Sözleşme'deki hakların etkili bir biçimde korunması için Sözleşme'nin 6. maddesine göre " *tarafların dayanaklarını, iddialarını ve delillerini etkili bir biçimde inceleme görevi*" olduğunu belirtmiştir (*Dulaurans/Fransa*, B. No: 34553/97, 21/3/2000, § 33; *Kraska/İsveç*, B. No: 13942/88, 19/4/1993, § 30).

26. AİHM'e göre, tarafların ileri sürdükleri delillerin kabul edilebilirliği hususunda yerel mahkemeler belirli bir takdir yetkisine sahip olmakla birlikte mahkemelerin kararlarında yeterli bir gerekçe göstermeleri gerekir (*Suominen/Finlandiya*, B. No: 37801/97, 1/7/2003, § 36). Kararlarda gerekçe belirtilme zorunluluğu, mahkemelerin tarafları adil bir şekilde dinleme yükümlülüğüyle de doğrudan ilgilidir (*Kuznetsov/Rusya*, B. No: 184/02, 11/4/2007, § 85).

V. İNCELEME VE GEREKÇE

27. Mahkemenin 11/12/2019 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucuların İddiaları

28. Başvurucular, ecrimisil ödeyerek tarımsal amaçla kullandıkları Hazine arazileri için bir önceki döneme göre ecrimisil bedellerinde yüz kattan fazla artış yapılmasının hukuka aykırı olduğunu ve hakkaniyetli olmadığını ifade etmişlerdir. Ayrıca ecrimisil bedelinin eksik araştırmaya dayalı olarak kanun ve yönetmelik hükümleri gözetilmeden sadece Milli Emlak Tebliği hükümleri gözetilerek idarece belirlendiğini ve Bölge İdare Mahkemesince sadece idarenin delillerine itibar edilerek hüküm tesis edildiğini iddia eden başvurucular taşınmazların mevcut durumlarının ve elde edebilecekleri olası gelirlerin ilgili odalara sorularak ya da bilirkişi incelemesi yaptırılarak belirlenmediğini, söz konusu hususlara yönelik iddia ve itirazlarının da kararda karşılanmadığını belirterek adil yargılanma haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüşlerdir.

29. Başvurucular ayrıca, uyuşmazlığa konu taşınmazların belediye mücavir alanı içine alınması nedeniyle ecrimisil bedellerinde büyük artışın söz konusu olduğunu, bu durumdan haberdar edildiklerini ve kendilerine bildirim yapılmadığını, mevcut hâliyle ecrimisil bedelinde önceki yıllara oranla gerçekleşen artışı öngörmelerinin de mümkün olmadığını belirterek hukuki güvenlik, belirlilik ve kanunilik ilkelerinin ihlal edildiğini ifade etmişlerdir.

30. Öte yandan başvurucular, imar çalışması neticesinde çizilen sınır nedeniyle bölgede yer alan taşınmazların ecrimisil bedelinde meydana gelen farklılaşmanın eşitlik ilkesini ihlal ettiğini, söz konusu taşınmazların fiili durumunda, altyapı hizmetlerinde ve kullanım şekillerinde hiçbir farkın bulunmadığını, buna mukabil sınırın içinde kalan taşınmazlar hakkında diğerlerinden çok daha yüksek bir ecrimisil bedeli belirlendiğini ve eşitlik ilkesinin de ihlal edildiğini belirtmişlerdir.

B. Değerlendirme

31. Anayasa'nın "*Hak arama hürriyeti*" kenar başlıklı 36. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir."

32. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Başvurucular Hazine taşınmazlarına yönelik ecrimisil bedelinde kendilerine herhangi bir bildirim yapılmaksızın bir önceki döneme göre yüz kattan fazla artış yapıldığını, bu hususlara yönelik iddia ve itirazlarının değerlendirilmediğini ve Bölge İdare Mahkemesince sadece idarenin delillerine itibar edilerek hüküm tesis edildiğini belirtmişlerdir. Buna göre başvurucuların iddialarının adil yargılanma hakkının güvencelerinden biri olan hakkaniyete uygun yargılanma hakkı kapsamında incelenmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

33. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan hakkaniyete uygun yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

a. Genel İlkeler

34. Sözleşme metni ile AİHM kararlarından ortaya çıkan ve adil yargılanma hakkının somut görünümleri olan alt ilke ve haklar, esasen Anayasa'nın 36. maddesinde yer verilen adil yargılanma hakkının da unsurlarıdır. Anayasa Mahkemesi de Anayasa'nın 36. maddesi uyarınca inceleme yaptığı birçok kararında ilgili hükmü Sözleşme'nin 6. maddesi ve AİHM içtihadı ışığında yorumlamak suretiyle gerek Sözleşme'nin lafzî içeriğinde yer alan gerekse AİHM içtihadıyla adil yargılanma hakkının kapsamına dâhil edilen ilke ve haklara, Anayasa'nın 36. maddesi kapsamında yer vermektedir (*Güher Ergun ve diğerleri*, B. No: 2012/13, 2/7/2013, § 38).

35. Anayasa'nın 36. maddesi uyarınca herkes iddia, savunma ve adil yargılanma hakkına sahiptir. Anayasa'nın anılan maddesinde adil yargılanma hakkından ayrı olarak iddia ve savunma hakkına birlikte yer verilmesi, taraflara iddia ve savunmalarını mahkeme önünde dile getirme fırsatı tanınması gerektiği anlamını da içermektedir (*Mehmet Fidan*, B. No: 2014/14673, 20/9/2017, § 37).

36. Yargılama makamları, yargılamanın taraflarınca ileri sürülen iddiaları ve gösterdikleri delilleri gereği gibi incelemek zorundadır. Bununla birlikte belirli bir davaya ilişkin olarak delilleri değerlendirme ve gösterilmek istenilen delilin davayla ilgili olup olmadığına karar verme yetkisi esasen derece mahkemelerine aittir. Mevcut yargılamada geçerli olan delil sunma ve inceleme yöntemlerinin adil yargılanma hakkına uygun olup olmadığını denetlemek Anayasa Mahkemesinin görevi kapsamında olmayıp Anayasa Mahkemesinin görevi başvuru konusu yargılamanın bir bütün olarak adil olup olmadığını değerlendirmektir. Genel anlamda hakkaniyete uygun bir yargılamanın yürütülebilmesi için taraflara iddialarını ve tanık delili de dâhil olmak üzere delillerini sunma ve inceletme hususunda uygun imkânların tanınması gerekir. Bu anlamda delillere ilişkin dengesizlik veya hakkaniyetsizlik iddialarının da yargılamanın bütünü ışığında değerlendirilmesi zorunludur (*Yüksel Hançer*, B. No: 2013/2116, 23/1/2014, § 19). Bunun yanında Anayasa'daki hakların etkili bir biçimde korunması için davaya bakan mahkemelerin de Anayasa'nın 36. maddesine göre tarafların dayanaklarını, iddialarını ve delillerini etkili bir biçimde inceleme görevi vardır (*Mehmet Çelikkaran*, B. No: 2013/9648, 20/1/2016, § 34). Bu kapsamda mahkemelerin tarafların iddia ve delillerini etkili bir biçimde inceleme görevinin, tarafların argümanlarının adil yargılanma şartlarını sağlayacak ölçüde yargılama makamlarınca dikkate alınması ile yerine getirilmiş olacağı açıktır.

37. Gereçeli karar hakkı da Anayasa'nın 36. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkı kapsamında yer almaktadır. Somut başvuruda adil yargılanma hakkı kapsamındaki güvencelerden gereçeli karar hakkının gereklerinin yerine getirilip getirilmediğinin de hakkaniyete uygun yargılanma hakkı kapsamında dikkate alınması gerekmektedir. Zira mahkemelerin yargılama sırasında verdikleri kararların hangi maddi ve hukuki nedene dayandığını ilgili ve yeterli ölçüde açıklaması, taraflarca ileri sürülen iddia ve delillerin etkili bir şekilde incelendiği hususuyla da doğrudan ilişkilidir.

38. Anayasa'nın 141. maddesinin üçüncü fıkrasında da "*Bütün mahkemelerin her türlü kararları gerekçeli olarak yazılır*" denilerek mahkemelere kararlarını gerekçeli yazma yükümlülüğü yüklenmiştir. Anayasa'nın bütünlüğü ilkesi gereği anılan Anayasa kuralı da gerekçeli karar hakkının değerlendirilmesinde gözönünde bulundurulmalıdır (*Canan Tosun*, B. No: 2014/8891, 10/5/2017, § 23).

39. Gerekçeli karar hakkı, kişilerin adil bir şekilde yargılanmalarını sağlamayı ve denetlemeyi amaçlamaktadır. Bu hak, tarafların muhakeme sırasında ileri sürdükleri iddiaların kurallara uygun biçimde incelenip incelenmediğini bilmeleri ve demokratik bir toplumun kendi adına verilen yargı kararlarının sebeplerini öğrenmesinin sağlanması için de gereklidir (*Sencer Başat ve diğerleri* [GK], B. No: 2013/7800, 18/6/2014, §§ 31, 34).

40. Bir kararda tam olarak hangi unsurların bulunması gerektiği, davanın niteliğine ve koşullarına bağlıdır. Muhakeme sırasında açık ve somut bir biçimde öne sürülen iddia ve savunmaların davanın sonucuna etkili olması, başka bir deyişle davanın sonucunu değiştirebilecek nitelikte bulunması hâlinde davayla doğrudan ilgili olan bu hususlara mahkemelerce makul bir gerekçe ile yanıt verilmesi gerekir (*Sencer Başat ve diğerleri*, § 35).

41. Aksi bir tutumla mahkemenin davanın sonucuna etkili olduğunu kabul ettiği bir husus hakkında *ilgili ve yeterli bir yanıt* vermemesi veya karşılanması gereken usul veya esasa dair iddiaların cevapsız bırakılmış olması hak ihlaline neden olabilecektir (*Sencer Başat ve diğerleri*, § 39).

42. Başvuru konusu olayda hakkaniyete uygun yargılanma hakkı kapsamında anılan ilkeler çerçevesinde bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

b. İlkelerin Olaya Uygulanması

43. Başvuru konusu olayda başvuruçular, tarımsal amaçla kullandıkları Hazine taşınmazlarına yönelik ecrimisil bedelinde, kendilerine herhangi bir bildirim yapılmaksızın ve yeni koşullar uyarınca taşınmazların kullanımına devam edilip edilmeyeceğine yönelik görüşleri alınmaksızın bir önceki döneme göre yüz kattan fazla artış yapıldığını, bu hususa yönelik iddia ve itirazlarının mahkemece değerlendirilmediğini ve sadece idarenin işlemine dayanak olarak gösterdiği 336 sayılı Tebliğ'e itibar edilmek suretiyle davanın reddedildiğini belirterek adil yargılanma haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüşlerdir.

44. İlke olarak derece mahkemeleri önünde dava konusu yapılmış maddi olay ve olguların kanıtlanması, delillerin değerlendirilmesi, hukuk kurallarının yorumlanması ve uygulanması ile derece mahkemelerince uyumsuzlukla ilgili varılan sonucun esas yönünden adil olup olmaması bireysel başvuru incelemesine konu olamaz (*Necati Gündüz ve Recep Gündüz*, B. No: 2012/1027, 12/2/2013, § 26). Ancak başvuruçuların yanıt verilmesini gerektiren usul veya esasa dair iddialarının makul, ilgili ve yeterli bir gerekçeyle karşılanması gerekmektedir.

45. Bölge İdare Mahkemesince 336 sayılı Milli Emlak Tebliği'nin 5. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, işgal edilen Hazine taşınmazlarının emlak vergisine esas asgari değerinin en az yüzde bir buçuğu oranında ecrimisil talep edileceği, davacılar tarafından tarım yapılmak suretiyle fuzulen işgal edildiği tutanakla tespit edilen taşınmazların emlak

vergisine esas asgari değerinin belirtilen oranı üzerinden asgari arsa ve arazi m² birim değerleri baz alınarak ecrimisil bedellerinin hesaplandığı, mevzuat gereği hesaplanacak ecrimisil bedellerinin bu miktarlardan aşağı olamayacağı ve bu nedenle ecrimisil bedellerinin davacıların lehine olacak şekilde en aşağı değerden hesaplandığı gerekçeleriyle davaların reddine karar verilmiştir (bkz. ř 12).

46. Öte yandan başvurucuların söz konusu taşınmazların işgali nedeniyle önceki dönemlerde de ecrimisil tahakkuk ettirildiği ve işgal davalı idarenin bilgisi dâhiline girdiği için fuzuli şağil olarak nitelendirilmelerinin ve ecrimisil istenilmesinin mümkün olmadığı, buna ilişkin Danıştay kararları mevcut olduğuna dair iddiaları da Bölge İdare Mahkemesi kararlarında karşılanmış; Yönetmelik'in 88. maddesi uyarınca, fuzuli şağilin işgal veya tasarruf ettiği taşınmazdan tahliyesinin herhangi bir nedenle şağılanamamış olması durumunun aynı taşınmazdan ikinci ve müteakip defalar ecrimisil istenmesine engel teşkil etmeyeceği, ecrimisilin tahsil edilmiş olmasının taşınmazdaki kullanımın devamı hakkını vermeyeceği belirtilerek bu iddialara itibar edilmediği hüküm altına alınmıştır.

47. Bölge İdare Mahkemesince, Afyonkarahisar Belediyesi Başkanlığı tarafından 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 18. maddesi uyarınca yapılan parselasyon işlemi sonrasında 15/6/2010 tarihinde Hazine adına tescil edilen uyuşmazlığa konu taşınmazların imar planında konut alanında kaldıkları, ancak tarımsal amaçla kullandıkları Hazine taşınmazları yönünden fuzuli şağil durumunda bulunan başvuruculardan ilgili mevzuat hükümleri uyarınca istenilebilecek ecrimisil bedelinin en aşağı miktar üzerinden tahakkuk ettirildiği, en alt sınırdan ecrimisil bedeli belirlendiği için ayrıca ecrimisil bedeli belirlenmesine yönelik inceleme yapılmasına gerek görülmeyiş ve en aşağı değerden hesaplandığı için ecrimisil bedellerinin davacıların lehine olduğu yönündeki tespitler ile idarenin tesis ettiği işlemler hukuka uygun bulunmuştur. Bu kapsamda Bölge İdare Mahkemesince ilgili mevzuat hükümleri ve somut olaya ilişkin durum birlikte değerlendirilmek suretiyle sonuca varıldığı anlaşılmıştır.

48. Ayrıca her ne kadar başvurucular tarafından taşınmazları için istenilen ecrimisil bedelleri ile yakın mesafede yer alan başka taşınmazlar için istenilen ecrimisil bedelleri arasında yüksek farkların bulunduğu belirtilmiş ise de uyuşmazlığa konu taşınmazların planlı alan içinde yer aldığı ve konut alanında kaldığı, bahsi geçen diğer taşınmazların ise planlı alan dışında bulunduğu ve ecrimisil bedelleri arasındaki farkın da bundan kaynaklandığı anlaşıldığından bu yönden de bir ihlalin bulunmadığı kanaatine ulaşılmıştır.

49. Bunun yanında başvurucular tarafından yargılama sürecinde karşı tarafın sunduğu deliller ve görüşler hakkında bilgi sahibi olamadıklarına, kendi delillerini ve iddialarını sunma olanağı bulamadıklarına ya da uyuşmazlığın çözüme kavuşturulmasıyla ilgili iddialarının derece mahkemesi tarafından dinlenmediğine ilişkin bir bilgi ya da kanıt sunulmadığı gibi mahkemenin kararlarında bariz takdir hatası veya açık bir keyfilik oluşturan herhangi bir durum da tespit edilmemiş ve hakkaniyete uygun yargılanma hakkı bakımından bir ihlalin bulunmadığı değerlendirilmiştir.

50. Açıklanan gerekçelerle başvurucuların Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan hakkaniyete uygun yargılanma haklarının ihlal edilmediğine karar verilmesi gerekir.

Celal Mümtaz AKINCI bu görüşe katılmamıştır.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Adil yargılanma hakkı kapsamındaki hakkaniyete uygun yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA OYBİRLİĞİYLE,

B. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan hakkaniyete uygun yargılanma hakkının İHLAL EDİLMEDİĞİNE Celal Mümtaz AKINCI'nın karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

C. Yargılama giderlerinin başvuruçular üzerinde BIRAKILMASINA,

D. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 11/12/2019 tarihinde karar verildi.

Başkan
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M.Emin KUZ

Başvuru Numarası : 2016/9514
Karar Tarihi : 11/12/2019

KARŞIOY GEREKÇESİ

1. Başvurucular, ecrimisil ödeyerek tarımsal amaçla kullandıkları Hazine arazileri için bir önceki döneme göre ecri misil bedellerinde yüz kattan fazla artış yapılmasının hukuka aykırı olduğunu ve hakkaniyetli olmadığını ifade etmişlerdir. Ayrıca ecrimisil bedelinin eksik araştırmaya dayalı olarak kanun ve yönetmelik hükümleri gözetilmeden sadece Milli Emlak Tebliği hükümleri gözetilerek idarece belirlendiğini ve Bölge İdare Mahkemesince sadece idarenin delillerine itibar edilerek hüküm tesis edildiğini iddia eden başvurucular, taşınmazların mevcut durumlarının ve elde edebilecekleri olası gelirlerin ilgili odalara sorularak ya da bilirkişi incelemesi yaptırılarak belirlenmediğini, söz konusu hususlara yönelik iddia ve itirazlarının da kararda karşılanmadığını belirterek adil yargılanma haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüşlerdir.

2. Başvurucular daha önce tapuda da tarla vasfında olan hazine arazilerini ekerek üretim yapmakta ve Hazine'ye de ecri misil ödemektedirler. Ekilen bu yerler mücavir alan sınırlarının değişmesi sebebiyle tapuda ARSA vasfına dönüşmüştür. Hazine, 2011- 2014 dönemi ecrimisil bedellerini, taşınmazların kullanım amaçlarını yani tarımsal amaçla ve tarla olarak kullanılmalarını ve elde edilebilecek azami geliri dikkate almaksızın, 336 sıra numaralı Milli Emlak Tebliği uyarınca emlak vergisine esas asgari değerini yüzde bir buçuğu (%1,5) üzerinden yeniden değerlendirme yaparak ecri misil bedellerini belirleyerek Eylül 2014 tarihinde başvuruculara tebliğ etmiştir.

3. Başvurucular 2014 yılında geriye dönük olarak 2011 – 2014 dönemi için kendilerinden daha önceki yıllarda ödedikleri ecrimisilin 100 kat ve fazlası, fahiş ve sürpriz bir bedelle karşılaşınca yargıya başvurmak zorunda kalmışlardır.

Afyonkarahisar İdare Mahkemesi, "... taşınmazın emsal ecrimisil bedelinin hesaplanmasına ilişkin olarak ilgili yerlerden yapılmış araştırma ya da yaptırılmış bilirkişi incelemelerine ilişkin yeterli bir bilgi ya da veriye yer verilmediği, ecrimisil bedelinin belirlenmesi için anılan yasa ve yönetmelik kuralları gereği taşınmazın davacı tarafından işgali öncesi hali hazır arazi niteliği ile elde edebileceği olası gelirin, bu durumu ile emsal kira bedelleri, ecrimisiller, varsa bunlara ilişkin yargı kararları göz önünde bulundurularak ve ilgili odalara sorularak ya da bilirkişi incelemesi ile de belirlenmediği görülmektedir. Bu durumda, ecrimisilin **yönetmelikte** öngörülen şekilde tespit ve takdir edilmemesi nedeniyle dava konusu işlemden hukuka aykırılık bulunmamaktadır." diyerek davaların kabulüne idari işlemlerin iptaline karar vermiştir.

Bu kararlara idarenin itirazı üzerine Denizli Bölge İdare Mahkemesi, "... davacı tarafından tarım yapılmak suretiyle fuzulen işgal edildiği tutanakla tespit olunan söz konusu taşınmazın emlak vergisine esas asgari değerinin yüzde bir buçuğu (%1,5) üzerinden yıllar itibariyle yeniden değerlendirme oranlarında arttırılarak uygulanacak arsa ve arazi m² birim değerleri baz alınarak ecrimisil bedellerinin (336 sıra numaralı **Milli Emlak Tebliği** uyarınca) hesaplandığı mevzuat gereği hesaplanacak ecrimisil bedellerinin bu miktardan aşağı olamayacağı anlaşıldığından, davacı lehine yapılan ecrimisil tahakkukunda hukuka aykırılık görülmemiştir. " diyerek Afyonkarahisar İdare Mahkemesi kararının bozulmasına, işin esasına girerek davaların REDDINE karar vermiştir.

4. Sorun, ecrimisil bedellerinin yerel mahkeme gibi **yönetmeliğe** göre mi yoksa Bölge İdare Mahkemesi gibi **Milli Emlak Tebliği'ne** göre mi tespit edilmesi gerektiği ihtilafından kaynaklanmıştır. Yerel mahkeme, taşınmazların **hali hazır arazi niteliği ile elde edilebilecek olası gelirin** dikkate alınması suretiyle ecrimisilin hesaplanması gerektiğini ifade ederken Bölge İdare Mahkemesi “ben taşınmazdan gelir elde edilip edilmemesine bakmam tebliğname, ecrimisil arsa asgari beyan değerinin %1,5 undan az olamaz diyor hesaplamada öyle yapılmıştır.” Diyerek şekli bir yorumla davaları reddetmiş ve başvurucuların bireysel başvuruda bulunmalarına neden olmuştur.

5. Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanmış olan Hukuk Sözlüğünde “**ECRİMİSİL:** Bir malın **kullanılmasından doğan yararların para ölçüleriyle takdiri**” olarak tanımlanmıştır. Dolayısıyla ecrimisil hesaplanırken “malın kullanılmasından doğan yararların parasal ölçüleri, karşılığı” dikkate alınmak lazımdır. Başvurucuların ecrimisile konu taşınmazlarda pancar yetiştirdikleri tartışmasızdır. O halde hesaplama pancar mahsulü göz önüne alınarak yapılmalıdır. Afyonkarahisar Tarım İl Müdürlüğü hesaplamalarına göre pancar ekilmesi halinde 1 dekardan elde edilebilecek ortalama yıllık net gelir ve yarar 756.-TL dir. Birinci başvurucunun 1.388,88 m2 lik taşınmazdan elde edeceği ortalama net gelir **üç yıllık 3150.-TL** dir. Oysa birinci başvurucudan istenen **üç yıllık ecrimisil 8320.-TL** dir. Bu bedel elde edebileceği gelirin yaklaşık 2,6 katından fazladır. Bu başvurucunun önceki yıllarda ödediği ecrimisil ise 69.-TL dir.

İkinci başvurucu ise 10.000 m2 lik taşınmazda pancar yetiştirmiştir. Tarım İl Müdürlüğüne göre kendisinin **yılda elde edilebileceği** azami gelir, $756 \times 10 = 7560$.-TL dir. Oysa bu başvurucudan istenen yıllık ecrimisil **19.251.-TL** dir. **Bu başvurucu** bir yıl pancar ektiği taşınmazdan **net 7560.-TL gelir elde edebildiği** halde **19.251.-TL ecrimisil ödemek zorunda kalacaktır.** Bu miktar elde edilebilecek kazancın 2,5 katından, önceki yıllarda ödenen ecrimisilden ise 100 kat fazladır. Başvurucunun bir önceki yıl ödediği ecrimisil ise 195.-TL dir.

6. Yukarıda uğradıkları haksızlık rakamsal olarak ifade olunan başvurucular dışındaki diğer başvurucular yönünden de durum benzer mahiyettedir. Başvurucular, kendilerinden sonradan ve geriye doğru istenilen, sürpriz, öngörülemeyen ve fahiş ecrimisiller nedeniyle hukuki güvenlik ve öngörülebilirlik haklarının da ihlal edildiğini ifade etmektedirler. Gerçekten başvurucular sonradan kendilerinden kazandıklarının kat be kat üzerinde ecrimisil bedelleri isteneceğini bilip öngörebilselerdi herhalde bu taşınmazlardan ziraat yapmazlardı. Tespit olunan ve mahkemelerce de uygun bulunan bu fahiş ecrimisil bedellerinden sonra da artık uyumsuzluğa konu arsa (?), tarlalarda üretim ve tarım yapılması beklenmemelidir. Bundan böyle ekilip ürün elde edilerek ülke ekonomisine katkı sağlaması gereken benzer yüzlerce dönüm arazi, üretimsizliğe atalete ve kaderlerine terk edilecektir.

7. Anayasa Mahkemesi önceki kararlarında; “... hukuk devletinin gereklerinden birini de hukuk güvenliği ilkesi oluşturmaktadır (AYM, E.2008/50, K.2010/84, 24/6/2010 ve E.2012/65, K.2012/128, 20/9/2012). Kişilerin hukuki güvenliğini sağlamayı amaçlayan hukuki güvenlik ilkesi, hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerinde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar. Belirlilik ilkesi ise yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır ve uygulanabilir olmasını, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesini ifade etmektedir (AYM, E.2013/39, K.2013/65, 22/5/2013. Bkz. *Gökhan Koçar ve Mesut Kasırğa*, B.No:2016/777, § 41).” demektedir.

8. Yine Anayasa Mahkemesince, "...mahkeme olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağılı olmayıp, olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder. Bu nedenle başvuruçunun tüm iddiaları Anayasa'nın 17. ve 40. maddeleri ile ilişkili görülerek bu kapsamda değerlendirilmiştir.(*Tahir Canan*, B. No:2012/969, § 16)." denilerek başvuru tarafından ileri sürülmeyen haklar yönünden de inceleme yapılmak suretiyle kararlar verilebilmektedir.

Dosyamızda da başvuruçular tarafından açıkça ifade olunmamakla birlikte Denizli BİM kararı sonucunda, başvuruçuların mülklerinde önemli ölçüde eksilmeye neden olacak, maddi olarak ağır ve katlanılmaz bir yük altına sokarak haksızlığa uğramaları sonucunu doğuracak ölçüsüz bir mülkiyet hakkı ihlaliyle karşı karşıya kaldıklarını kanaatindeyim.

9. Gerekeçeli kararın 21. paragrafında; "...İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, Zühtüpaşa Mahallesi, 89 pafta, 427 ada, 17 parsel sayılı ve 4.000,00 m² yüzölçümlü taşınmazın 3.907,00 m²'lik kısmının spor tesisi yapılmak suretiyle fuzulen işgal edildiğinden bahisle 04/11/2014-20/05/2016 tarihleri arası dönemi için 1.429.895,80 TL ecrimisil istenilmesine ilişkin 02/06/2016 tarih ve 71450 sayılı ecrimisil ihbarnamesinin iptali istemiyle görülmekte olan dava açılmıştır.

Uyuşmazlığın çözümü için Mahkemece yerinde yaptırılan keşif ve bilirkişi incelemesi sonucunda düzenlenen ve karara dayanak alınan bilirkişi raporunda; aynı adada yer alan 9,15 ve 16 sayılı parsellerdeki işgaller için Mahkemelerce 2014 yılı için alınan yıllık birim bedeller birlikte değerlendirilerek 2014 yılı 119,48 TL birim bedel üzerinden toplam ecrimisil bedelinin 754.610,57 TL olarak hesaplanarak hükme esas alındığı; ancak bilirkişi raporundaki hava fotoğrafı incelendiğinde dava konusu taşınmazın Fenerbahçe-Kalamış caddesi bitiminde ve Alara Sokağına (Tur Yolu) cephele olduğu görülmektedir.

Ecrimisil bedelinin, taşınmazın emlak vergi değerinin %3'ünden az olamayacağına ilişkin düzenleme dikkate alınarak Alara Sokağını emlak vergi değerinin %3'üne göre belirlenmesi gerekirken, bu husus gözönüne alınmadan düzenlenen söz konusu rapor, hükme esas alınabilecek yeterlilikte görülmemiştir.

Bu durumda, ecrimisil bedelinin belirlenmesinde taşınmazın emlak vergisine esas asgari değerinin dikkate alınması gerekirken, bu hususlar gözetilmeden, eksik incelemeye dayalı bilirkişi raporu esas alınmak suretiyle dava konusu işlemin kısmen iptali, kısmen de davanın reddi yolunda verilen İstanbul 12. İdare Mahkemesi kararının, davanın reddine ilişkin kısmına yönelik davacı istinaf başvurusunun reddine dair temyize konu Bölge İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet bulunmamaktadır..." şeklindeki Danıştay 10. Dairesininin. 2/7/2019 tarihli ve E.2018/2705, K.2019/5233) sayılı kararına atıf yapılmış ise de;

İstanbul Kadıköy Fenerbahçe Kalamış caddesindeki bir taşınmazın ecrimisil bedeli ile Afyonkarahisar'da köyden mahalleye dönüşme sonucu, tarla iken arsaya dönüşen ancak hâlâ zirai amaçla kullanılan nitelik ve değer olarak kıyası kabil olmayan taşınmazla mukayesesinin somut dosya özelinde isabetli olmadığını düşünmekteyim.

10. Anayasa'nın 138. maddesinde, "Hakimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdani kanaatlerine göre hüküm verirler." denilmiştir. Mahkemeler bir ihtilafı davanın taraflarının hak ve menfaatlerini, adalet ve hakkaniyet çerçevesinde, mevzuatla birlikte vicdani kanaatlerini de dikkate alarak çözmek durumundadır. Mahkemelerin görevi mevzuatı olaya bire bir uygulamaktan ibaret olmasa gerektir.

11. Ayrıca kamu gücünü kullanan idareciler ile mahkemeler, bireylerle devlet arasındaki ihtilafı çözerken, devlet karşısında zayıf durumda olan birey haklarını koruma hususunda özen göstermeli, insan için var olan devletin hak ve menfaatlerini koruma kollama kaygısıyla, bireylerin hak kayıplarına neden olacak, doğal ve evrensel hukuk kurallarıyla tarihimizden süzülüp gelen "insanı yaşat ki devlet yaşasın" özdeyiş ve ilkesine aykırı tutum ve davranışlardan kaçınmalıdır.

12. Hazine tarafından söz konusu taşınmazların pancar ekiminde kullanıldığı bilinmekte olup, imar durumundaki nitelik değişikliği taşınmazın kullanım değişikliği sonucunu da doğurmamıştır. Ecrimisil hesaplanmasında taşınmazın fiili kullanım şekli dikkate alınarak hesaplama yapılması gerekir. Bu miktar Milli Emlak Tebliği ile belirlenen oranların altında da olabilir. Nitekim ilgili Yönetmelik hükümleri buna cevaz vermektedir. Somut olayda Derece Mahkemesince, ilgili Yönetmelik hükümleri ile taşınmazın fiilen kullanım şekli dikkate alınarak değerlendirme yapıldığı halde, BİM tarafından yalnızca Milli Emlak Tebliği hükümleri dikkate alınarak başka hiçbir araştırma, değerlendirme ve tartışma yapılmaksızın hüküm esastan bozularak davanın reddine karar verilmiştir. Adil yargılanma hakkından başvuruda bulunan başvurucuların ihlal iddiaları, adil yargılanma hakkının temel güvencelerinden biri olan gerekçeli karar hakkı veya hakkaniyete uygun yargılanma hakkı açısından da incelenmemiştir.

13. Mahkememiz çoğunluğunun, "..... mahkeme kararında bariz takdir hatası veya açık bir keyfilik oluşturan herhangi bir durum da tespit edilmemiş ve hakkaniyete uygun yargılanma hakkı bakımından bir ihlalin bulunmadığı değerlendirilmiştir."(§ 49) şeklindeki gerekçelerine katılmadığımı; yukarıda açıklanmaya çalışılan nedenlerle başvurucular lehine, hukuki güvenlik ve öngörülebilirlik, mülkiyet, gerekçeli karar hakkı ve hakkaniyete uygun yargılanma hakları yönünden ihlal kararı verilmesi gerektiğini düşündüğümünden çoğunluğun aksi yöndeki görüşüne katılmadım.

Üye
Celal Mümtaz AKINCI